

INVESTERING IN VERDUURZAMING SLIBEINDVERWERKING

Voorgesteld/gevraagd besluit

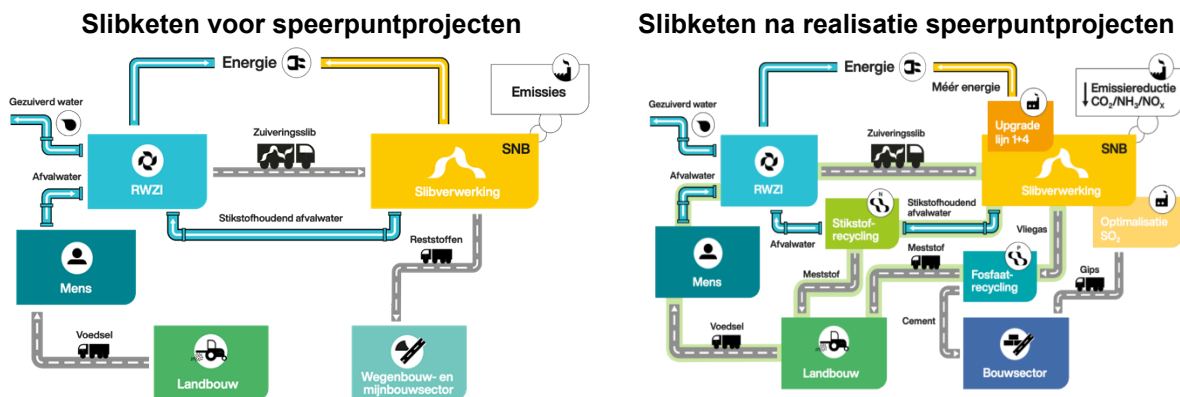
1. In te stemmen met een investering door N.V. Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) in de upgrade van twee verwerkingslijnen voor maximaal € 26.200.000.
2. In te stemmen met een desinvestering van € 1.500.000.
3. In te stemmen met de financiering van deze projecten door middel van a) een bijstorting in het eigen vermogen van SNB van € 10.480.000 vanuit de zeven aandeelhouders en b) het aantrekken van leningen bij de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) door SNB ad € 15.720.000 onder de garantiestelling van de aandeelhouders die eerder is verstrekt aan de NWB.

Inleiding

SNB is een overheidsvennootschap waarvan de aandelen volledig in handen zijn van zeven waterschappen: Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Limburg, Scheldestromen en Vechtstromen. SNB zorgt voor het tot stand brengen en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie (SVI) voor de verwerking van het zuiveringsslib van de aandeelhoudende waterschappen.

Uitwerking ondernemingsplan 2021 – 2026

Door de aandeelhouders is het ondernemingsplan 2021 – 2026 'Samen Natuurlijk Beter' vastgesteld. Onderdeel van bovenstaand plan is het realiseren van een meer betrouwbare, duurzamere en meer betaalbare verwerking van zuiveringsslib voor ongeveer de komende twintig jaar. Dit houdt in, het terugwinnen van grondstoffen uit zuiveringsslib, het bewerkstelligen van een klimaatpositieve verwerking van zuiveringsslib, het reduceren van de milieubelasting die de verwerking veroorzaakt, en het verlagen van het verwerkingstarief voor de aandeelhouders. SNB wil dit onder andere bereiken door het effectueren van vier speerpuntprojecten. In onderstaand overzicht is weergegeven wat deze projecten gaan opleveren:

Deze projecten zijn de upgrade lijn 1 + 4, fosfaat-terugwinning, stikstof-terugwinning en optimalisatie SO₂-afvang. Dit voorstel gaat over het eerste project: 'upgrade lijn 1 + 4'. Een uitgebreidere versie van dit voorstel vanuit SNB is als bijlage toegevoegd bij dit voorstel. Voor de andere drie projecten volgen er later in 2025 en 2026 separate voorstellen.

Speerpuntproject 'upgrade lijn 1 + 4'

Het project voorziet in het vervangen van de huidige twee lagedrukstoomketels en de tegendrukturbine door een systeem bestaande uit een verlenging van de verbrandingsovens, twee hogedrukstoomketels met daaraan gekoppeld een nieuwe tegendrukturbine. Een vergelijkbare vervanging heeft SNB reeds in 2015 uitgevoerd op lijn 2 en 3.

Beoogd effect

- Het vergroten van het energetisch rendement van de SVI met circa 11.100.000 kWh aan extra elektriciteitsopwekking uit zuiveringsslib. Hiermee wordt de slibeindverwerking bij SNB **energie-neutraal**;
- Met de upgrade van lijn 1 + 4 wordt de thermische begrenzing van de stoomketels aangepast. Hierdoor wordt het mogelijk om circa **21.000 ton ontwaterd zuiveringsslib per jaar meer te verwerken**. De jaarlijkse verwerking komt dan op circa 450.000 ton per jaar te liggen. Deze toename is noodzakelijk gezien de verwachte toename in de aanvoer van zuiveringsslib vanuit de zeven aandeelhoudende waterschappen;
- Tijdens de verbranding van zuiveringsslib ontstaat onder andere ammoniak (NH_3), stikstofoxide (NO_x) en lachgas (N_2O). Door het verlengen van de verbrandingsovens wordt de verblijftijd vergroot en worden daarmee bovenstaande **emissies verlaagd** met 1.000 kg NH_3 per jaar, 4.000 kg NO_x en 24.000 kg N_2O per jaar.
- Voor het project 'upgrade lijn 1 + 4' is een **CO₂-reductie** berekend van 11.000 ton per jaar (scope 1: 6.000 ton en scope 2: 5.000 ton). Deze reductie mogen de aandeelhouders naar rato van hun aandelenbezit in SNB meenemen als hun eigen reductie.
- Naast bovenstaande duurzame effecten, zorgt het project 'upgrade lijn 1 + 4' ook voor een **verlaging van het verwerkingstarief** voor de aandeelhouders van gemiddeld € 2,30 tot aan 5,50 per ton ontwaterd zuiveringsslib tot en met 2047, inclusief de financieringskosten voor de agio.

Argumenten

- 1.1. Met de realisatie van de 'upgrade lijn 1 + 4' wordt een eerste stap gezet naar de invulling van de strategie zoals opgenomen in het ondernemingsplan van SNB.** Met de goedkeuring van het ondernemingsplan 2021-2026 van SNB hebben de aandeelhouders SNB expliciet de opdracht meegegeven om de zuiveringsslibketen verder te verduurzamen. Met de realisatie van het project 'upgrade lijn 1 + 4' wordt hierin een eerste stap gezet om voor de komende jaren een betaalbare, betrouwbare en circulaire slibeindverwerking te realiseren.
- 1.2. Toename van de slibverwerking.** Met de 'upgrade lijn 1 + 4' wordt een capaciteitsknelpunt weggenomen, waardoor meer zuiveringsslib verwerkt kan worden in de huidige SVI. Deze toename is noodzakelijk, aangezien de aandeelhouders een toename in de slibproductie verwachten. Door de extra verwerkingsmogelijkheid kan de toename worden afgedekt.
- 1.3. Met de 'upgrade lijn 1 + 4' wordt een verdere stap gezet in het hergebruik van zuiveringsslib door verdergaande energieopwekking uit zuiveringsslib.** SNB zet de biomassa (C) in het zuiveringsslib reeds om in bruikbare duurzame energie. Met dit project wordt deze omzetting verder geoptimaliseerd en wordt de slibeindverwerking energieneutraal.
- 1.4. SNB levert een bijdrage in de klimaatdoelstellingen van de aandeelhouders.** Als onderdeel van de afvalwater- en slibketen levert SNB een bijdrage in de CO₂-voetafdruk van deze keten. Dit betekent dat de CO₂-reductie die het project 'upgrade lijn 1 + 4' realiseert, meegenomen kan worden in de klimaatdoelstellingen van de aandeelhoudende waterschappen naar gelang ieders aandeel in SNB.
- 1.5. De continuïteit en betrouwbaarheid van de slibeindverwerking wordt verder verbeterd.** De continuïteit van de verwerking van het zuiveringsslib wordt verder vergroot, doordat belangrijke onderdelen van de SVI, de lagedrukstoomketels op lijn 1 en 4 en de tegendrukturbine, compleet worden vervangen. Daarnaast wordt SNB minder afhankelijk van het stroomnetwerk.
- 1.6. De toekomstbestendigheid van de verwerking bij SNB wordt vergroot.** Met de realisatie van het project wordt voorgesorteerd op verwachte (strengere) wet- en regelgeving. Het verwerken van zuiveringsslib is nu nog vrijgesteld van Europese CO₂-emissiehandel en CO₂-heffing. Mocht dit in de toekomst veranderen, dan levert dit project de benodigde CO₂-reductie om extra heffingen te voorkomen. Daarnaast geeft SNB invulling aan het Schone Lucht Akkoord door de stikstofemissie (NO_x en NH_3) te verlagen met het project 'upgrade lijn 1 + 4'.
- 1.7. Verlaging van het verwerkingstarief voor zuiveringsslib.** Dit project zorgt ervoor dat de verwerking van zuiveringsslib efficiënter wordt en dat er meer zuiveringsslib verwerkt kan worden in de SVI. Dit resulteert in een verlaging van het verwerkingstarief voor de aandeelhouders.

- 2.1. Desinvestering huidige ketels en turbine.** In het project 'upgrade lijn 1 + 4' worden de huidige lagedrukstoomketels en de lagedruktegendrukturbine vervangen voor twee hogedrukstoomketels en een hogedruktegendrukturbine. Dit resulteert in een desinvestering van € 1.500.000 omdat de ketels en turbine nog niet volledig zijn afgeschreven. Bij een positief besluit om te investeren in de upgrade, worden de bestaande ketels en turbine in twee jaar versneld afgeschreven. In onderstaande financiële berekeningen is deze eenmalige desinvestering meegenomen.
- 3.1. De mix van financiering in de vorm van agio en leningen bij de NWB past in de afspraken tussen SNB en de aandeelhouders.** In de onderlinge afspraken tussen SNB en de aandeelhouders is afgesproken dat de financiering van activiteiten deels plaatsvindt met inbreng via kapitaalstortingen in het eigen vermogen van SNB en deels via geldleningen bij de NWB. Voor deze leningen staan de aandeelhouders garant.

Financiële aspecten

Raming investeringsomvang

Onderstaand investeringsbudget is gebaseerd op een raming van ingenieursbureau RG Projecten. De raming is taakstellend voor het project.

Omschrijving		Bedrag
Installatie	€	24.000.000
Projectkosten	€	500.000
Onvoorzien	€	1.000.000
BTW	€	700.000
Totaal	€	26.200.000

Financiering van het project

In onderstaand overzicht is voor het project de financieringsmix opgenomen:

Omschrijving		Bedrag
Bijstorting in agioreserve	€	10.480.000
Leningen met garantie NWB	€	15.720.000
Totaal	€	26.200.000

Bijstorting in agioreserve SNB

De aandeelhouders en SNB hebben afgesproken SNB deels te financieren door middel van een bijstorting op de aandelen (kapitaalstorting). In het begrotingsbeleid is afgesproken om het eigen vermogen op 30% tot 40% te houden, om zo een gezonde financiële positie te creëren. Voor het project 'upgrade lijn 1 + 4' is een bijstorting nodig van € 10.480.000 ofwel 40% van de totale investering. De bijstorting wordt gebaseerd op het aandelenbezit en bedraagt (in €):

Omschrijving		Bedrag
HDSR (14,00%)	€	1.467.200
WAM (18,92%)	€	1.982.816
WBD (14,51%)	€	1.520.648
WDD (17,01%)	€	1.782.648
WL (14,00%)	€	1.467.200
WSS (7,97%)	€	835.256
WVS (13,59%)	€	1.424.232
Totaal	€	10.480.000

De agiobijstorting zal worden opgevraagd op basis van een nog nader vast te stellen schema in overleg met de aandeelhouders. Dit schema kan pas opgesteld worden nadat aanbesteding is afgerond (zie hieronder). Het merendeel van de investering zal waarschijnlijk in 2026 gedaan worden, waarbij een eerste aanbetaling gedaan wordt in de tweede helft van 2025. Terugbetaling van de agio geschiedt in beginsel vanaf 1 januari 2027 tot en met 31 december 2047 in 21 jaarlijkse gelijke termijnen in december van ieder jaar.

Leningen SNB bij de NWB onder garantstelling aandeelhouders

Op basis van het bovenstaande wordt voor het project € 15.720.000 aan leningen aangetrokken door SNB bij de NWB onder garantiestelling van de aandeelhouders. De huidige garantiestelling, die door de aandeelhouders is verleend, heeft een totale omvang van € 55.000.000. De lening voor het project 'upgrade lijn 1 + 4' past binnen de bestaande garantiestelling.

Subsidiemogelijkheden

Voor het project 'upgrade lijn 1 + 4' bestaat de mogelijkheid om maximaal € 7.000.000 aan investeringssubsidie te ontvangen op basis van de regeling 'Versnelde Klimaatinvesteringen Industrie (VEKI)'. Een aanvraag wordt ingediend in het voorjaar van 2025. Bij toekenning wordt de subsidie verrekend met het investeringsbedrag. Mocht deze subsidie verkregen worden, dan zal de financiering voor dit project overeenkomstig worden verlaagd in de verhouding 40%/60%. Daarnaast is het mogelijk om SDE-subsidie aan te vragen voor dit project in september/oktober 2025, waarmee een extra jaarlijkse inkomstenbron gegenereerd kan worden gedurende de exploitatie van circa € 13.000.000. Als beide subsidies worden toegekend, dan worden deze met elkaar verrekend. In totaal is dan een maximale subsidie op dit project mogelijk van € 13.000.000 (VEKI € 7.000.000 en SDE € 5.000.000).

Rendement project 'upgrade lijn 1 + 4' en gevoeligheidsanalyse

De vraag bij investeringen is of de toekomstige voordelen opwegen tegen de investeringskosten. Om dit te bepalen is de terugverdientijd (TVT) en de netto contante waarde (NCW) berekend van dit project. Om beter inzicht te krijgen in de value case is ook een berekening gemaakt inclusief de verwachte CO₂-besparing. Er zijn verschillende scenario's doorgerekend die in bijlage 1 nader worden toegelicht.

		E-&V-20%	V-20%	E-	M	E+	VEKI	E+&VEKI
TVT zonder CO ₂ -beprijzing	jaren	13	12	11	10	10	8	7
TVT met CO ₂ -beprijzing	jaren	8	8	8	7	7	5	5
NCW zonder CO ₂ -beprijzing	€	6.014.000	9.811.000	12.266.000	16.063.000	19.820.000	24.152.000	27.909.000
NCW met CO ₂ -beprijzing	€	29.724.000	33.520.000	30.974.000	39.772.000	43.529.000	47.862.000	51.619.000
Effect op verwerkingstarief*	€/ton	-2,70	-3,30	-3,70	-4,30	-4,90	-5,20	-5,80
Gem. rentekosten agiostorting	€/ton	+0,43	+0,43	+0,43	+0,43	+0,43	+0,31	+0,31
Effect op waterschappen*	€/ton	-2,27	-2,87	-3,27	-3,87	-4,47	-4,89	-5,49

*Dit betreft het gemiddelde effect op het verwerkingstarief/kosten voor de waterschappen van 2027 t/m 2047 exclusief CO₂-beprijzing.

De terugverdientijden liggen ruim binnen de verwachte resterende levensduur van de SVI t/m 2047. Verder ligt de terugverdientijd van scenario M in lijn met de in het ondernemingsplan van SNB afgesproken terugverdientijd (zonder CO₂-beprijzing) van circa 10 jaar voor dergelijke investeringen. Ook in het meest ongunstige scenario blijft er sprake van een daling van het verwerkingstarief.

Opmerkingen en kanttekeningen

- **Geen samenloop met energie- en grondstoffenfabrieken (EFGF).** De omzetting van biomassa op de zuiveringen in biogas verandert de energie/watervoorhouding in het zuiveringsslib, maar er blijft voldoende energie beschikbaar om ook nog energie op te wekken tijdens de slibeindverwerking bij SNB, ook als er gekeken wordt naar de toekomstige vergistingsplannen bij de aandeelhouders. Voor de slibeindverwerking is de verhouding tussen energie en water van belang. Door de omzetting in biogas neemt de energie-inhoud weliswaar af, maar daar staat tegenover dat het zuiveringsslib beter ontwaterd kan worden, waardoor er minder water in het ontwaterd zuiveringsslib zit. Dit zorgt ervoor dat de verhouding nagenoeg gelijk blijft en dat dit geen invloed heeft op de energieproductie bij SNB.
- **Vergunning.** De aanvraag voor de omgevingsvergunning, onderdeel milieu, op basis van de regeling 'verandering van een milieubelastende activiteit zonder significante gevolgen' is in voorbereiding. Hierbij wordt ook de aanvraag voor het onderdeel bouwen voorbereid. Een dergelijke aanvraag zou binnen enkele maanden afgehandeld moeten kunnen worden. Voor de omgevingsvergunning, onderdeel natuurbescherming, is een voortoets uitgevoerd waaruit blijkt dat de bouw en het gebruik van het project niet leidt tot een relevante emissie en depositie op Natura 2000-gebieden. Aangezien het gaat om een upgrade van de bestaande activiteit, is een aanvraag voor het onderdeel natuurbescherming naar verwachting niet nodig. Hierover treedt SNB nog in contact met de provincie/omgevingsdienst.

- **Staatssteun.** De financiering van de activiteiten van SNB en ook de financiering van dit project vallen onder de regels van de DAEB-vrijstelling (Diensten van Algemeen Economisch Belang) zodat er geen sprake is van staatssteun. De afspraken die over deze vrijstelling tussen de aandeelhouders en SNB zijn gemaakt en de besluiten die hierover zijn genomen door de aandeelhouders in het verleden, behoeven voor de financiering van dit project geen wijzigingen te ondergaan.
- **Fiscale aspecten.** SNB is vrijgesteld van vennootschaps- en omzetbelasting voor het verwerken van zuiveringsslib. Voor de omzetbelasting geldt, dat voor zover de opgewerkte elektriciteit wordt gebruikt ten behoeve van de verwerking van zuiveringsslib, dit onder de vrijstelling valt. Voor zover elektriciteit wordt geleverd aan het openbaar net of aan andere activiteiten, zoals de fosfaat- en stikstofterugwinning, geldt deze vrijstelling niet. In dat geval geldt er ook een recht op vooraf trek. Op basis van de huidige en toekomstige energieopwekking wordt aangenomen dat 10% onbelast en 90% belast wordt. Voor de vennootschapsbelasting geldt dat de gehele opwekking van elektriciteit wordt aangemerkt als een belaste activiteit. Met bovenstaande uitgangspunten is rekening gehouden in dit project.
- **Aanbesteding.** Bovenstaand project wordt Europees aanbesteed door SNB. Hiervoor is vorig jaar reeds een aanbestedingstraject opgestart, vooruitlopend op en onder voorbehoud van de definitieve besluitvorming door de aandeelhouders, op basis van een concurrentiegericht dialoog.

Specifieke risico's rondom dit project

- **Investeringsbudget wordt te hoog.** Het project wordt turn-key aanbesteed. Als uit de aanbesteding blijkt dat het investeringsbudget wordt overschreden, dan vindt de investering toch doorgang, mits het financiële rendement van het project niet lager uitkomt dan het meest ongunstige scenario in de gevoeligheidsanalyse.
- **Tijdelijke afvoer zuiveringsslib niet mogelijk c.q. duurder.** Tijdens de ombouw van de twee lijnen kunnen deze lijnen tijdelijk niet worden gebruikt. In het project is rekening gehouden met extra verwerking van zuiveringsslib door andere partijen. Met andere verwerkers zijn nog geen afspraken gemaakt over de verwerking. Dat kan pas als er definitief is besloten en het qua planning duidelijk is wanneer de ombouw gaat plaatsvinden. Wel is een verkenning uitgevoerd en er mag verwacht worden dat SNB tijdelijk de verwerking bij anderen kan onderbrengen voor genoemd bedrag van € 2.600.000. Mocht dat niet zo zijn, dan wordt hiervoor de post onvoorzien aangesproken.
- **Lagere energieprijz.** De opbrengst uit energie is deels afhankelijk van de ontwikkeling van de energieprijzen. In de doorrekening van de investering is rekening gehouden met een conservatieve aanname aangaande de prijsontwikkeling van energie. Dit risico wordt verder gemitigeerd als de VEKI- en/of SDE-subsidie wordt verkregen.
- **Lagere energieproductie.** Het financieel rendement van de investering is onder andere afhankelijk van de hoeveelheid elektriciteit die wordt gemaakt. De hoeveelheid terug te winnen elektriciteit is op basis van een model berekend door ingenieursbureau RG Projecten. De elektriciteitsproductie is onder andere afhankelijk van de vervuiling die in de ketels optreedt. Om dit risico te mitigeren wordt de ketelcapaciteit 10% groter gemaakt en worden voorzieningen aangebracht om de ketels te reinigen. Daarnaast heeft de verhouding energie/water in het zuiveringsslib mogelijk effect op de elektriciteitsproductie (zie hierboven).

Uitvoering/vervolg

1. Bestuurlijke besluitvorming bij de afzonderlijke aandeelhouders in SNB.
2. Definitieve besluitvorming in een bijzondere algemene vergadering (juni/juli 2025).
3. Verkrijgen benodigde wijziging vergunningen (augustus 2025).
4. Afronding aanbesteding en opdrachtverlening (september 2025)
5. Engineering (oktober – december 2025)
6. Fabricage nabrandkamers, stoomketels en turbine (eerste helft 2026)
7. Uit- en inbouwen ketels en ingebruikstelling (tweede helft 2026)

Bijlagen

1. Investeringsvoorstel project 'upgrade lijn 1 + 4'